

Maakunnallinen mielenterveys- ja päihdetyön kehittäjäverkosto

14.1.2021

**Mari Rantamäki, projektipäällikkö
Emilia Nygren, projektityöntekijä**

**Tulevaisuuden sosiaali- ja
terveyskeskus -ohjelma**

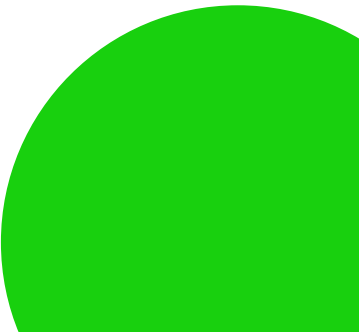
Tapaamisen ohjelma

- **8.30 Avaussanat ja esittäytymiskierros**, Mari Rantamäki
- **8.45 Tulevaisuuden sosiaali- ja terveystieteiden -ohjelman tavoitteet mielenterveys- ja päihdepalveluketjun yhtenäistämiseksi**, Mari Rantamäki
- **8.50 Organisaatioiden hyvät käytännöt ja kehittämistarpeet kuntakierroksen perusteella**, Emilia Nygren
- **9.05 Suunnitellut ja meneillään olevat kehittämistoimenpiteet**, Mari Rantamäki
- **9.10 Ajankohtaisia asioita Keski-Suomen sairaanhoitopiirissä**, Janne Mäntynen
- **9.20 Maakunnallisen mielenterveys- ja päihdetyön kehittäjäverkoston tavoitteet, työryhmätyöskentely**, Emilia Nygren
- **9.50 TAUKO**
- **9.55 Ensilinjan psykiatrisen sairaanhoitajan toimintamalli ja saavutetut tulokset Keski-Suomen Seututerveyskeskuksessa**,
Jani Korpela
- **10.10 Työryhmätyöskentelyn purku**
- **10.40 Tarpeet perustason osaamisen vahvistamiseen liittyen ja jatkotyöskentelystä sopiminen**, Emilia Nygren & Mari Rantamäki

Tavoitteet ja toimenpiteet

Järjestöyhteistyön nykytila

- Yhteistyötä tehdään järjestöjen kanssa vaihtelevasti kunnissa
 - Alueen mielenterveys- ja päihdejärjestöt sekä muut järjestötoimijat tunnustetaan kohtalaisen hyvin
 - Yhteistyötä tehdään joissakin kunnissa esimerkiksi ryhmätoiminnassa
 - Kokemusasiantuntijat hyvin edustettuina palveluissa
 - Haasteita:
 - Joihinkin järjestöihin on vaikea ohjata uusia asiakkaita leimautumisen pelossa (asiakaskunta profiloitunut pidempään sairastuneisiin)
 - Yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa paikoitellen vähäistä, kaipaisi vahvistamista. Tunnistetaanko kunnissa järjestöjen tarjoamat palvelut ja mahdollisuudet?
 - Onko järjestöillä tietoa kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista?
-
-

Suunnitellut ja meneillään olevat kehittämistoimenpiteet

- Ehkäisevän työn rakenteiden vahvistaminen
 - Ehkäisevä päihdetyö
 - Sivistys-, sosiaali- ja terveyspalveluiden yhteistyö
- Nuorten palveluiden selkeyttäminen
 - Yhteistyö lapset, nuoret ja perheet -kokonaisuuden kanssa
 - Nuorten talo -hanke
- Moniammatillisen tiimityöskentelyn vahvistaminen, prosessien selkeyttäminen
 - Ensilinjan mielenterveys- ja päihdesairaanhoidaja: Virtuaalinen sosiaali- ja terveyskeskus, Sampoharjun terveysasema
 - Paljon tukea tarvitsevat: Muurame
 - Päihderiippuvaiset, asunnottomuusuhassa olevat, asunnottomat: Aloitus Jyväskylästä
- Järjestöjen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden yhteistyön vahvistaminen
- Osaamisen vahvistaminen
 - Osaamisen itsearviointikysely vastaanottojen henkilöstölle
 - Ehkäisevä työ (polku mielen hyvinvointiin ja päihteettömyyteen)

*Maakunnallisen
mielenterveys- ja päihdetyön
kehittäjäverkoston
aloituskokous*

14.1.2021

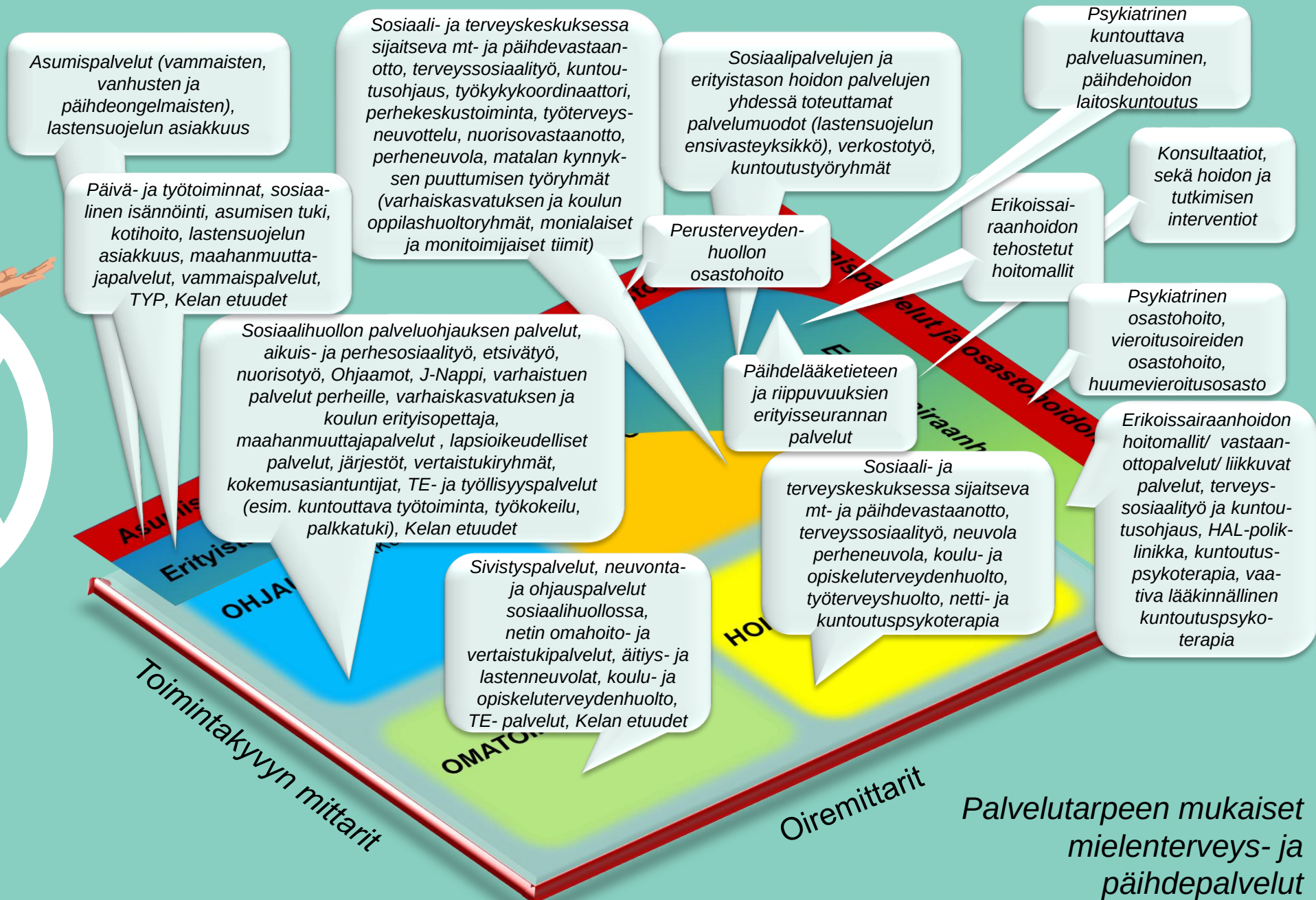
*Sote-tavoite:
erikseen, yhdessä
ja yhdyspinnoilla?*

Janne Mäntynen

Mitä saisi olla?

Palveluohjaus:
pois sattuman-
varaisuudesta
kohti tasa-
laatuisuutta

Tavoitteena

win – win – win - win

WIN

WIN

WIN

WIN

Nova-psykiatria
keskitetyt palvelut

Kunnat
lähipalvelut

Tiedämme tehtävämme ja vastuamme,
pystymme toteuttamaan palvelulupauksemme
ja pystymme huolehtimaan työntekijöidemme
työhyvinvoinnista

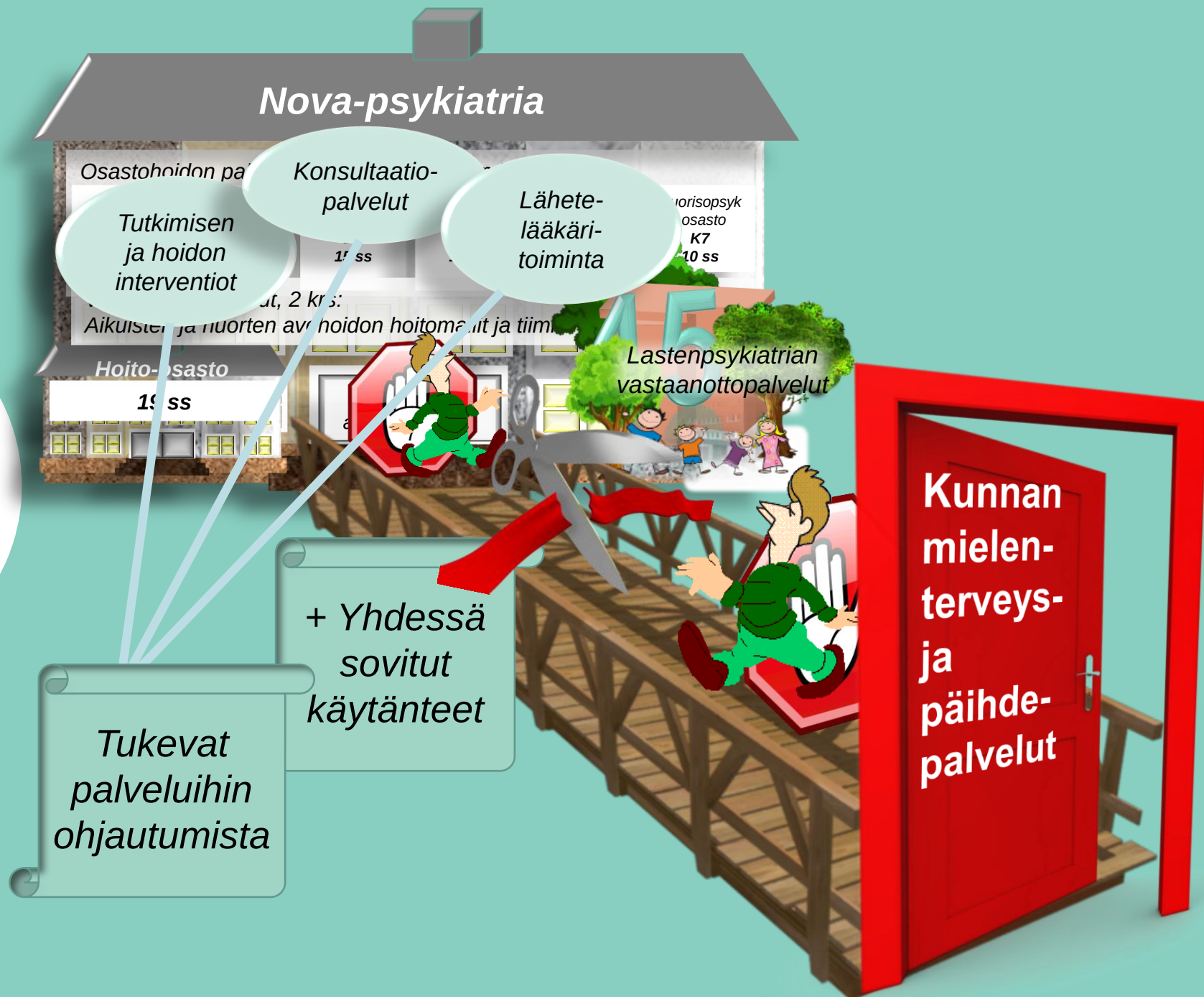
Potilas

Saan palvelun, jota tarvitsen,
juuri silloin kun sen tarvitsen ja
juuri sen verran kuin
tarvitsen

Maakunta,
yhteiskunta

Pystymme järjestämään
asukkaidemme
tarvitsemat sosiaali- ja
terveydenhuollon palvelut
kustannustehokkaasti ja
laadukkaasti

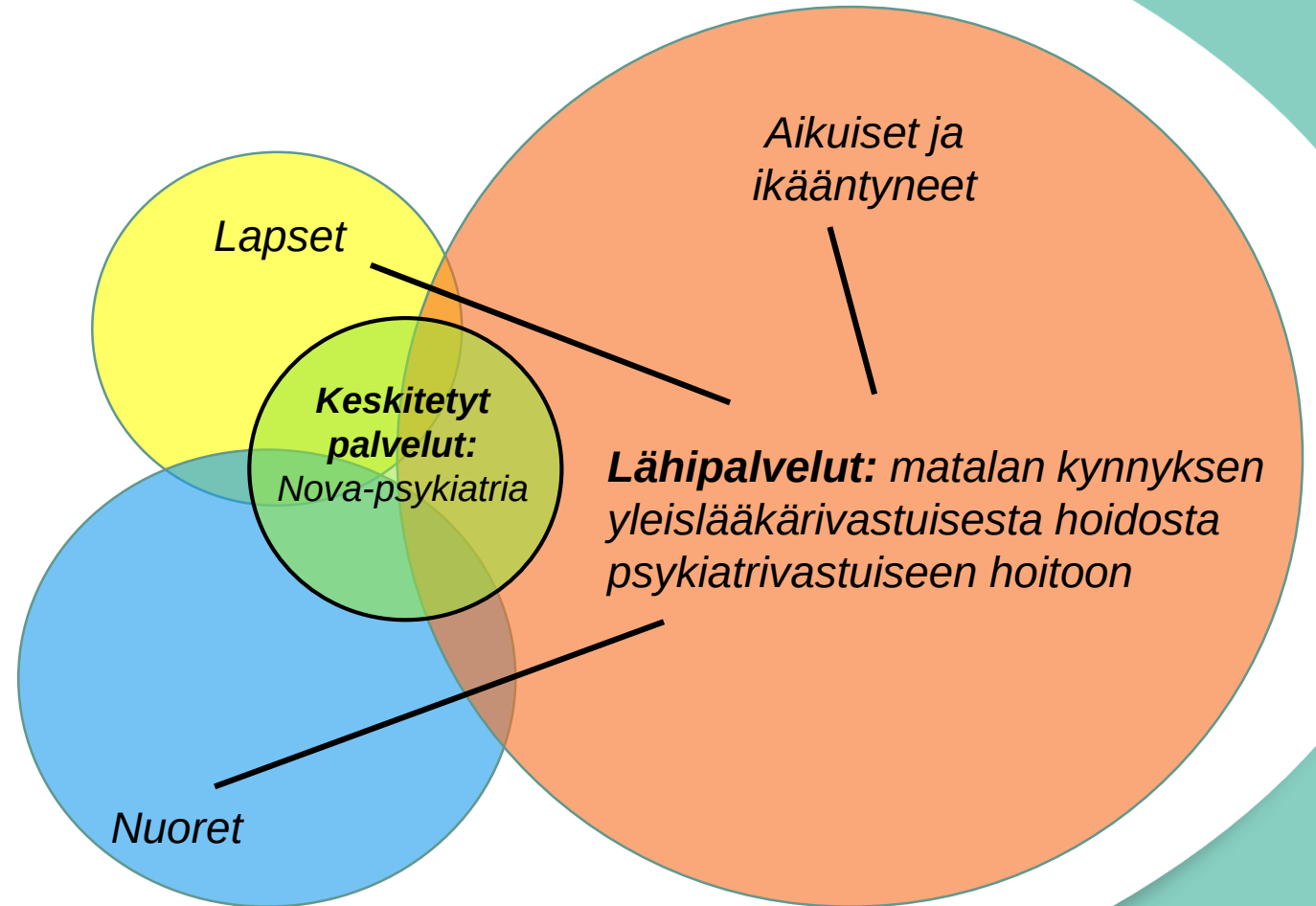
*Tavoitteena
onnistunut
palveluohjaus*

Palveluohjaus sote- maakunnassa

Palveluohjauksen
näkökulmasta
merkityksellistä on,
onko kyseessä
**lähipalvelu vai
keskitetty palvelu.**

Keskitettyjä palveluja
kohdennetaan erityisen
haastaviin tilanteisiin.

Tavoitteena palvelujen uudelleenjärjestely

2017 tiedot

PTH
lääkärikäyntejä
70 %:lla
potilaista

Poliklinikka-
käyntejä
(erityistason
vastaanotto)
68%:lla
potilaista

Depressio-
hoitajakäynnit
21%:lla
potilaista

Päivystys-
käynnit F-
dg:llä
19%:lla
potilaista

Psykologit
erityistaso
14%:lla
potilaista

Päihdehoi-
tajakäynnit
14%:lla
potilaista

Psykiatri-
nen
kuntoutus
11%:lla
potilaista

Ylpsy
10,2%:lla
potilaista

Psykiatriset
kotikäynnit
9%:lla
potilaista

Kotihoito
9%:lla
potilaista

Psakun
käynnit
7%:lla
potilaista

Opiskelija-
terveyden-
huolto
7%:lla
potilaista

Psykologit
perustaso
6%:lla
potilaista

Psykiat-
riset
osastohoi-
don jaksot
5%:lla
potilaista

Päihde-
hoidon
osasto-
jaksot
3%:lla
potilaista

Psyko-
logit
ennalta-
ehkäisy
2%:lla
potilaista

Psykiatrian
palvelualueella
vuosina 2016 – 2017
potilaana olleet
(aikuiset), N = 10 001

Potilaan
somaattinen
tutkiminen

Mt-ongelmien
hoidon tuki
lähemmäs tk-
lääkäreitä: ensilinjan
psykiatrinen
sairaanhoitaja ja
muut lähipalvelut

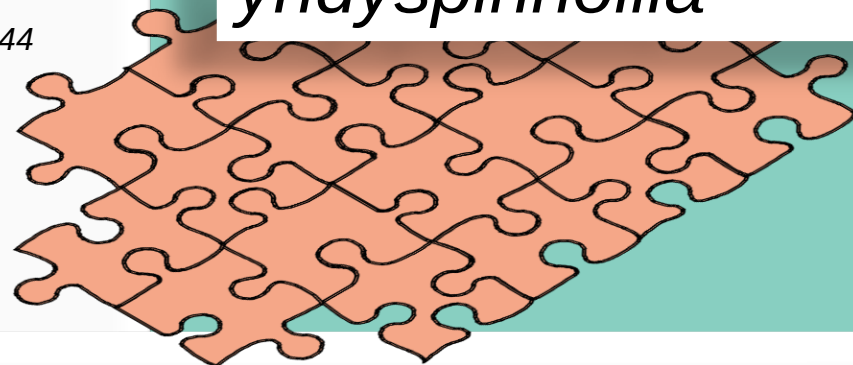
+ toimivat Nova-
psykiatrian
konsultaatiopalvelut

Lähte-
bumerangista
lyhytinterven-
tioon ja sen
kautta tarvitta-
essa hyvin
perusteltuun
lähetteeseen

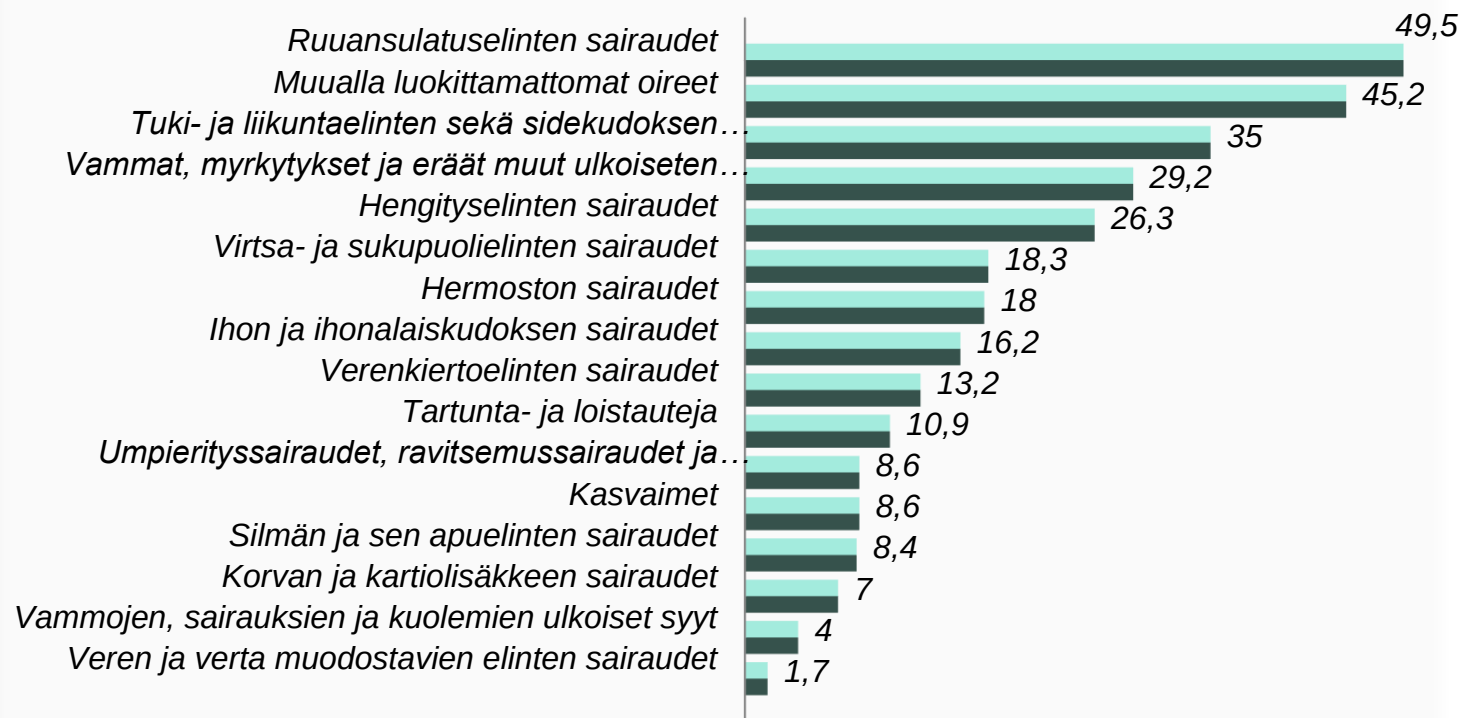
Monellako %:lla F20-29 (Skitsofrenia, skitsotyyppinen häiriö ja harhaluuloisuushäiriö) diagnosoiduista on somaattisia diagnooseja

Yhteiset potilaat yhdyspinnoilla

Monellako %:lla F40 - 49 (Neuroottiset, stressiin liittyvät ja somatoformiset häiriöt) diagnosoiduista on somaattisia diagnooseja

*Tavoitteena:
ei päällekäisyttä,
ei väliin-
putoajia,
yhdessä
sovittu
hoidon
porras-
tus*

Terveysaseman vastaanotto

*Asiakkaan
omahoidon
tukeminen,
neuvonta ja
ohjaus,
psykiatrinen
konsultaatio*

*Matalan
kynnyksen
palvelut:
ensilinjän
psykiatrinen
sairaan-
hoitaja*

*Mtp-
lähipalvelut*

*Nova-
psykiatrian
konsultaatiot*

Nova-psykiatria

*Nova-
psykiatrian
hoitomallit*

*Nova-
psykiatrian
osastohoito*

*Potilas selviää arjesta itsenäisesti
– ei tarvita jatkohoitoa*

*Potilas selviää arjesta tuen turvin –
tuki perustason palveluista*

*Tavoitteena
toimivat ja
helposti
ylitettävät
yhdyspinnat
ilman
väliinputoajia*

***Miten tähän
päästään?***

***Esim.
kuntakierros?***

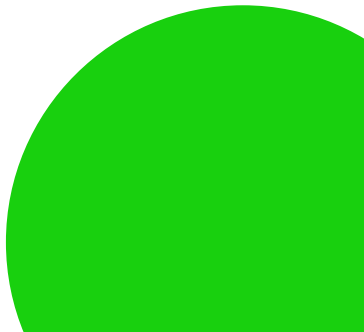

Kiitos!

Janne.mantynen@ksshp.fi

Työryhmätyöskentely

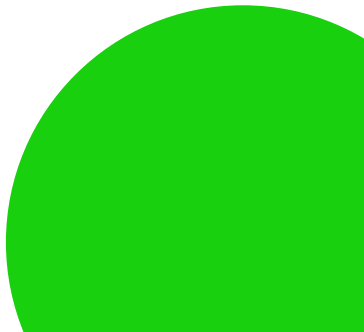
1. Mitkä ovat maakunnallisen mielenterveys- ja päihdetyön kehittäjäverkoston keskeisimmät kehittämistehtävät?
 2. Mitä konkreettisia asioita on tarpeen kehittää ensimmäisenä yhteisesti vuonna 2021?
 3. Keiden on mielestänne tärkeää osallistua säännöllisesti verkoston työskentelyyn (rajaus) ja sovittujen kehittämistoimenpiteiden edistämiseen?
-
-

Työryhmätyöskentelyn yhteenvetoa

Maakunnallisen mielenterveys- ja päihdetyön kehittäjäverkoston keskeiset tehtävät

- Hoitoketjuista ja vastuista sopiminen, palveluiden kuvaaminen
 - Prosessikehittämisen järjestyksestä ja johtovastuusta sopiminen
 - Tiedon keräämisen ja tiedon käytön suunnitelma
 - Konsultaatiotuki hoidon tarpeen arviointiin
 - Palveluohjauksen työkalut
 - Esim. Nova-psykiatrian kuntakierros
 - Tiedottaminen
- Osaamisen kehittäminen (koko si-so-te -kenttä)
 - Hoidon ja palveluiden tarpeen arviointi
 - Palvelut ja prosessit
 - Tiedolla johtaminen
 - Esimiesten ja johdon sitoutuminen ja osaaminen
- Asterin kehittäminen

Verkostoon osallistujat

- Asiakas- ja potilasprosesseihin osallistuvien ja prosesseja johtavien lisäksi myös päättäjät
 - Jokaisesta kunnasta sisote-edustus, joka kattaa alueen palvelu- ja hoitoketjuymmärryksen (asiantuntijat, käytännön työtä tekevät, esimiehet, johto, päättäjät)
 - Kehittämiseen saadaan ymmärrys hoito- ja palveluketjujen erilaisista asiakkaiden palvelutarpeeseen perustuvista onnistumisista ja ongelmista, mikä parantaa yhteistä ymmärrystä kehittämisen tarpeista.
 - Määritellyt vastuuhenkilöt (käytäntöön vieminen)
 - Järjestöt ja yhdistykset
 - Kokemusasiantuntijat
-
-

Keski-Suomen Seututerveyskeskus

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaan prosessi

Osastonhoitaja Jani Korpela 13.1.2021

Ensilinjan sairaanhoitaja

- Laukaa: Aloitettu 1.1.2020.
- Yksi hoitaja, omista resursseista
- Aamupäivät akuuttiaikoja, iltapäivät varattu ajanvarauksille.
- 1-3 kontaktikertaa
- Kaikki mielenterveys- ja päihdepotilaat

- Konsultointi koko terveystakeskuksele
- Takaisinsoitto asiakkaalle saman päivän aikana, toteutunut lähes 100%
- Laaja yhteistyö yleislääkäreiden kanssa, konsultointiapu psykiatrilta
- Noin 50-60 % potilaista hoituu ensilinjan hoitajalla.
- Esitietolomake (muokattu psykiatrian palvelualueen esitietolomaketta)
- B-lausuntolomake

Muutoksia Laukaassa

- Kolme hoitajaa
- Päihde- ja depressiohoitajanimikkeet purettu Laukaassa.
- Päivittäin 10-20 yhteydenottoa, konsultaatiota
- Päivystysaika ma-to 8-15 pe 8-14
- Tiimi hoitanut 60- 90% tulovirrasta viikkotasolla
- Asiakkailta hyvä palaute

- Kolme vaiheinen hoidon tarpeen arvio yksilötasolla
- Kolmetasoinen malli hoidon suunnittelun tueksi organisaatio tasolla

HTA:n viitekehys

HOIDON TARPEEN ARVIO

Tulee sisältää

- Tulossyyn
Anamneesi
Status
- Intervention
Valittu työkalu, toimenpide
- Hoitotyön
suunnitelman

Interventio ohjaa suunnitelmaa, tulee sisältää hoidollisen näkemyksen toteuttamisesta, suunnitelma ohjaa pohdintaa kun siirrytään organisaatiolliselle tasolle

Työskentelymalli

ORGANISAATION TASOT

- Yksilö

Työtehtävän vastaanottava hoitaja, aloittaa HTA:n suunnitelman pohjalta työskentelyn. Tekee arvon voiko intervention toteuttaa itse, työryhmässä vai ohjaako hoidollisiin tukipalveluihin.

- Työryhmä

Laukaan tk:n psykiatrinen HTA:n työryhmä eli kolme sairaanhoitajaa. Ei pohjaa työnimike pohjaiseen työskentelyyn, vaan korostaa kollegiaalista, moniammatillista sekä konsultoivaa työtettä. Mukana tk:n psykologi sekä palveluohjaaja

- Hoidolliset
tukipalvelut

Terveyskeskuksen omat palvelut: tk lääkäri, sairaanhoitajat, fysioterapeutit jne. MTT:n Iri sekä hoitajat, sosiaalipalvelut, TE-keskus, kolmannen sektorin palvelut ym.

Keuruu

- Yksi sairaanhoitaja
- Hoitaa Keuruun, Joutsan ja Toivakan ensilinjan
- Kaikki mielenterveys- ja päihdeasiakkaat
- Akuuttiajat 8-12 mutta joustavasti, 12-16 ajanvaraus.
- Moniammatillisuus korostuu, paljon konsultaatioita. Yhteistyö yleislääkäreiden kanssa

Jatkuu

- Potilaista 60-65 % hoituu ensilinjassa
- Hoitajien puhelinnumerot julkisesti netissä

Pohdintaa

- Yllättävän suuri vaikutus nopealla interventiolla. Etenkin elämäntilannekriisit hoituvat nopeasti.
- Laukaassa kokeillaan keväällä ”Walk in” vastaanottoa.
- Tehokas malli joka itsessään parantaa terveyskeskuksen mielenterveys ja päihdeasiakkaan prosessia

Kehittäminen

- Jatkuva parantaminen
- Arvomatriisin/priorisointimatriisi
- Potilaalle vaikuttavat ja helpot ongelmat ratkaistaan ensin → vaikuttamattomat ja vaikeat ongelmat ratkaistaan viimeiseksi
- Niko Grof tekee YAMK lopputyön muutoksesta
- Kokemusasiantuntijoiden näkemys

Kiitos!

Jani Korpela

jani.korpela@seututk.fi

0142690351

Pohdittavaksi

- Perustason osaamisen vahvistaminen – alustava pohdinta, montako/ketkä organisaatiostasi osallistuvat koulutuksiin?
 - Kotikonsti-toimintamalli (Wiitaunioni ja Saarikka sovittu, muut?)
 - Unettomuuden hoito (KBT-I), max. 15 henkilöä maakunnasta
 - ADHD-ryhmänohjaajakoulutus
 - Alustavat ilmoittautumiset 31.1. mennessä: mari.rantamaki@jyvaskyla.fi
 - Koulutukset kevät 2021 →
- Tarve sähköisen asioinnin kehittämiseksi (esim. mobiilipalvelu)?

Jatkotyöskentely

Tulevat verkostotapaamiset

- to 18.3.2021 klo 13.00 - 15.30
- to 6.5.2021 klo 13.00 - 15.30
- Syksyllä 2021 kolme tapaamista

Viestintä

Kerromme Keski-Suomen sote-uudistuksen etenemisestä ja työn tuloksista, tilaisuuksistamme sekä työmme arjesta verkkosivuillamme ja somessa - tule mukaan seuraamaan!

- Verkkosivut
 - jyvaskyla.fi/sote-uudistus
 - Innokylän verkkosivuilla, innokyla.fi
[Rakenneuudistusta tukeva alueellinen valmistelu -hanke](#)
[Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus ohjelma](#)
- Sosiaalinen media
 - Facebook: [@keskisuomensoteuudistus](#)
 - Twitter: [@sotekeskisuomi](#)
 - Instagram: [@keskisuomensoteuudistus](#)
 - Blogi: [Keski-Suomen sote-uudistus](#)

#hyväarkikaikille #soteuudistuskeskisuomi

Yhteystiedot

- Rantamäki Mari, projektipäällikkö; Palveluketjut, p. 050 311 8609, mari.rantamaki@jyvaskyla.fi
- Nygren Emilia, projektityöntekijä; Palveluiden saatavuus, p. 050 311 8687, emilia.nygren@jyvaskyla.fi

Kiitos

Hyvinvointi. Terveys. Hyvä arki.

**KESKI-
SUOMEN
SOTE**

A decorative graphic on the right side of the page consisting of numerous circles of various sizes in blue, green, and pink. A large green circle in the center of this cluster contains the text 'KESKI-SUOMEN SOTE'.